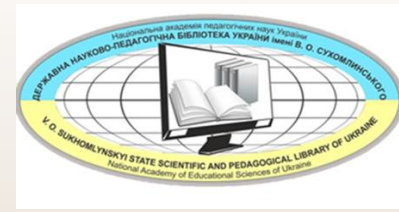

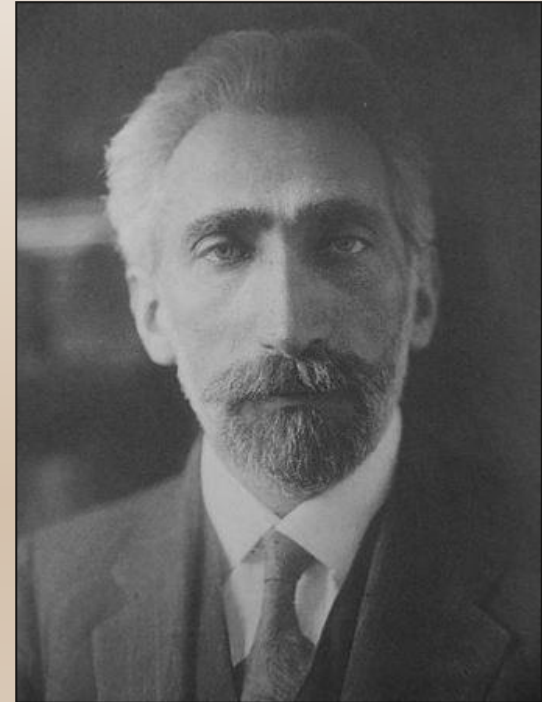
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

#працюємо_для_перемоги

«Одержимий роботою для України»

До 145-річчя від дня народження
Антіна Володиславовича Крушельницького
(1878-1937)

А. Крушельницький. Рогатин, 1926 рік.

Антін Володиславович Крушельницький народився 4 серпня 1878 р. у м. Ланьцут (нині в Підкарпатському воєводстві, Польща) в сім'ї юриста, судового урядовця, нащадка шляхетського роду.

Крушельницькі — український рід гербу сас. Прізвище походить від назви родового поселення крушельниця (тепер Сколівський район, Львівщина).

<https://irp.te.ua/krushel-ny-ts-ki-rid/>

Навчався в гімназії у Бучачі. Закінчив Перемишльську гімназію та філософський факультет Львівського університету, де його наставником був Михайло Грушевський.

У 1900–1903 роках А. Крушельницький був співвидавцем журналу «Молода Україна».

Журнал відстоював ідею незалежності України, виступав проти полонізації, вів боротьбу за створення українських вищих шкіл. Вийшло 33 номери. Припинив існування через фінансові труднощі.

Часопис української молодіжи

З 1900 до 1913 р. – співробітник журналу «Літературно-науковий вісник», з 1901-го – газети «Буковина».

Згодом викладав у гімназіях Коломиї (1902–1905, 1908, 1926), Станиславова (1905, 1908), Бережан (до листопада 1911), Львова, Відня, Долини (1914), Рогатина (1925–1926), Городенки (протягом 8 років був директором місцевої української приватної гімназії товариства «Рідна школа»). У 1926 році директор єврейської гімназії в Коломиї. Член Крайової шкільної ради.

Був одним із редакторів газети «Прапор» (1907–1912) – органу українського народного учительства в Галичині. Належав до Українсько-Руської радикальної партії.

Телеграма Антона Крушельницького та Василя Пачовського до Михайла Грушевського. 25 лютого [за н. ст.] 1906 р. м. Станиславів.

Адресовано: Львів, готель Штадтмілера.

Привітання [з 10-літтям наукової праці в Галичині].

Телеграми та листи з поздоровленнями від «Українсько-руського народного товариства», редакції газети «Київські вісті», видавництва «Ранок», «Українського клубу» в м. Києві та інших установ [українських громадських, освітніх діячів, письменників] у зв'язку з призначенням Грушевського М. С. професором Львівського університету та з нагоди [10-ліття наукової праці в Галичині] 25 і 40-річчя наукової та громадської діяльності.

http://hrushevsky.nbu.gov.ua/cgi-bin/hrushevsky/person.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21STR=0010314

У 1915 році А. Крушельницький був бургомістром Городенки, а з 1919 р. перебував на державній службі. Як один з очільників радикалів підтримував перебрання повноважень Диктатора ЗУНР президентом ЗУНР Євгеном Петрушевичем (на відміну від Симона Петлюри, Осипа Безпалка, Семена Вітика).

З 27 квітня до 25 липня 1919 р. очолював Міністерство Народної Освіти в уряді Б. Мартоса. З 19 жовтня 1919 р. керував Педагогічною Місією "для налагодження за кордоном прав друку шкільних підручників і закупа шкільних приладів всіх типів" у Празі та Відні.

*Євген Омелянович
Петрушевич (1863–
1940) – правник,
голова Української
національної ради
(ЗУНР).*

Городенка. Будинок Сокола. 1910-1938 рр.

<https://unc.ua/uk/blog/roman-shuhevich-antin-krushelnickiy-ta-arhiknyaz-gabsburg-na-fotografiiyah-gorodenkivshchini-147>

Після падіння влади УНР емігрував до Відня, де заснував видавництво «Чайка».

Лише у 1920-х роках Крушельницький повернувся до окупованої поляками Галичини. Як і багато інших українських інтелігентів того часу, він із симпатією поставився до більшовицької політики українізації та перейшов на прорадянські позиції.

Антін Крушельницький.
12.07.1923 р. З архіву О. Кагляна

Книжка для дітей, видана
А. Крушельницьким у Відні.

Одна з «Читанок»
А. Крушельницького.

У 1925 році Крушельницький повернувся з Відня до Львова і активно включився у політично-громадську працю (проживав у Винниках).

1929–1932 – видавець і редактор антифашистського журналу «Нові шляхи».

Виступав у різних жанрах: оповідання, повісті, романи, драми, літературно-критичні, науково-педагогічні праці, публіцистичні статті, рецензії.

Львівська обл., м. Винники.
Антін Крушельницький в
центрі групи. 1925 р.

Обкладинка першого випуску
видавництва «Нові шляхи»

15 червня 1932 року польська поліція заарештувала Антіна Крушельницького за прорадянську діяльність. Його ув'язнили у львівській тюрмі «Бригідки». Після звільнення Крушельницький вирішив залишити Польщу і прийняв запрошення більшовицького уряду.

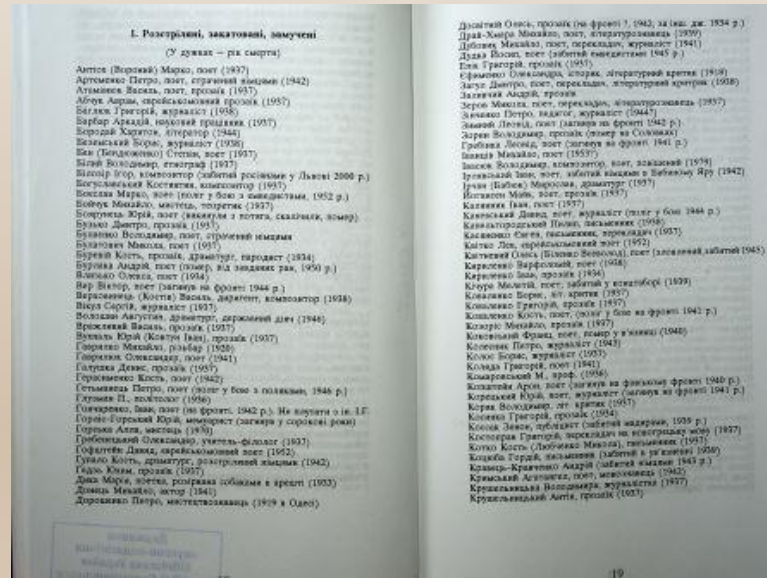
У липні 1934, переїхавши з родиною до Радянської України, жив у Харкові в будинку «Слово».

6 листопада 1934 був заарештований органами НКВС УСРР у Харкові. У постанові оперуповноваженого II відділу СПО УДБ у Харківській області Бордона стверджувалося: «Крушельницький Антін Володиславович є одним із керівників створеного в Україні центру ОУН, який ставить своєю метою повалення Радянської влади в СРСР і підготовку терористичних актів проти представників партії і уряду».

Справу А. Крушельницького розглядала 28 березня 1935 р. виїзна сесія Військової колегії Верховного Суду СРСР. Вирок: 10 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Заслання відбував у Соловецькій тюрмі.

Рішенням «трійки» УНКВС Ленінградської області письменника засудили до розстрілу. Страчений 3 листопада 1937 року.

Саме 3 листопада стратили найбільше українців – 151 особу.

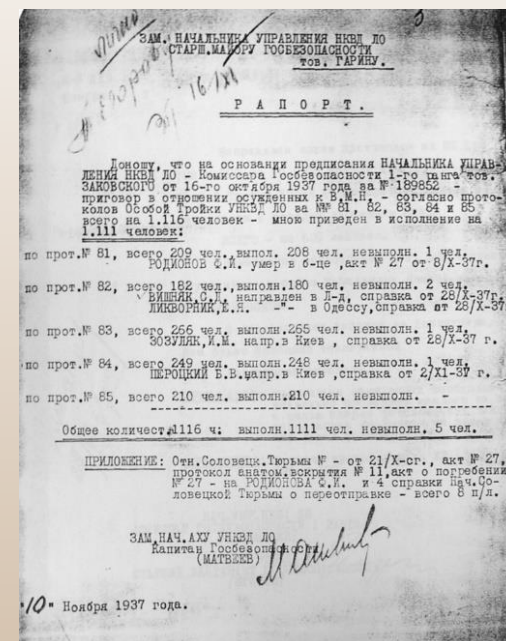

Розстріляна муза. 1. Розстріляні, закатовані, інакше знищені // Я. Славутич. Твори. – Едмонтон : Славута, 2006. – Т. 3. – С.18–19.

Розстріли в Сандармосі — частина Великого сталінського терору. 5 серпня 1937 року вступила в дію постанова Політбюро ЦК ВКП(б) «Про антирадянські елементи». Розпочалося масове винищення людей, яких радянська влада визначила "ворогами народу": учених, митців, інженерів, військових. Їхні кримінальні справи були сфабриковані — людей засуджували за участь у вигаданих організаціях та підготовку уявних диверсій.

Із секретної записки тюремного управління НКВС від 16 червня 1941 відомо, що в архівах цього управління зберігалось 13 зошитів рукопису роману А. В. Крушельницького українською мовою «Батьківщина». На звороті цієї «службової записки» зазначено «Рукопис цього твору знищено шляхом спалення 4.VI.1941».

Реабілітований А. В. Крушельницький Військовою колегією Верховного Суду СРСР 19 жовтня 1957 року.

Рапорт про кількість страчених у Сандармосі 03 листопада 1937 р.

Сім'я А. Крушельницького

*Володимира Крушельницька
(дочка). Львів 1930 р.*

*Марія Слобода-
Крушельницька (дружина).
1904 рік.*

*Богдан Крушельницький (син)
(Прага, 1932)*

*Тарас Крушельницький (син).
Львів, 1933*

*Іван Крушельницький (син)
(останнє фото, Сухумі,
листопад, 1932)*

*Остап Крушельницький (син).
Львів, 1933*

*Сім'я Крушельницьких. Зліва направо:
Марія Крушельницька, Тарас, Володимира,
Іван, Богдан, Антін Крушельницький.
Городенка, 1912 рік*

*Родина Крушельницьких. Сидять (зліва направо)
Володимира, Тарас, Марія (мати), Лариса, Антін
(батько). Стоять Остап, Галя (дружина Івана), Іван,
Наталя (дружина Богдана), Богдан*

*Марія Тарасівна
Крушельницька (онука)
(31.12.1934 р. н.)*

Педагогічні ідеї Антіна Крушельницького

А. Крушельницький розглядав освіту як могутню зброю в боротьбі рідного народу проти національного та соціального поневолення.

Називаючи тодішню школу «кузнею сліпого послуху», що випускає «бездушних і бездумних манекенів», А. Крушельницький пропонує замінити старокласичні гімназії на життєздатні загальноосвітні професійні заклади. Надаючи особі вчителя домінуючу роль у формуванні дитячої особистості, А. Крушельницький висуває свій ідеал щиро відданого педагогічній справі вихователя, борця за краще майбутнє народу.

При створенні читанок педагог першорядну роль серед усіх шкільних предметів надає рідному письменству. На його думку, підручник з літератури повинен виховувати любов і повагу до свого народу, пробуджувати національну самосвідомість.

Дрогобицька Духовна Семінарія
блаженних священномучеників Северина, Віталія та Якіма

ТЕКСТИ

Антін Крушельницький та його педагогічна спадщина

Галина Панкевич

Історія Близької нам давньої житої. Запровадилось "Правдо, Доброю і Сми...

ПІДТРИМАЙТЕ НАС

Антін Крушельницький та його педагогічна спадщина / Галина Панкевич // Дрогобицька Духовна Семінарія блаженних священномучеників Северина, Якіма та Віталія. – Режим доступу: <http://dds.edu.ua/ua/articles/2/slovo/2008/494-krushelnytsky.html>

Тією вершиною, до якої молодь має тягнутися, якій має віддавати свої здобутки, розум і серце, все своє духовне багатство і працю, А. Крушельницький уважав батьківщину (це є значущою рисою еліти). Важливою ознакою високоморальної людини він називав наявність почуття обов'язку й любові до рідного народу. Патріотизм педагог тлумачив як здатність бути корисним народові. «Сполучають нас в одно: наше минуле (історія), наша земля покрита кістками предків... Об'єднує нас в націю наша мова, наша окремішна від інших культура, що проявляється в народних звичаях, обрядах, в нашому мистецтві, письменстві... Об'єднують нас у націю ідеали, що їх усі члени нації (на всякий спосіб їх більше) носить в душі ... усі зусилля для майбутнього життя»* (С. 50).

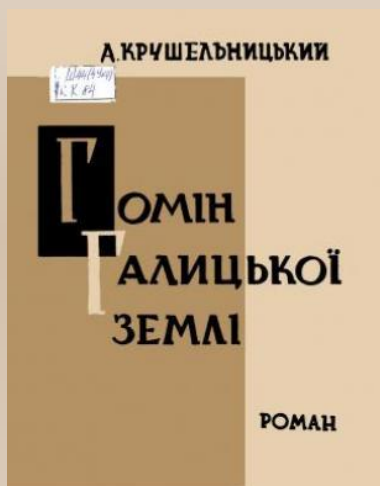

***Традиції національного виховання в елітарній галицькій родині Крушельницьких (кінець XIX – початок XX ст.)** [Електронний ресурс] / Терешко І. Г. // Інноваційна педагогіка. – 2021. – Вип. 37. – С. 48–52. – Режим доступу: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/37/10.pdf>

Твори Антіна Крушельницького

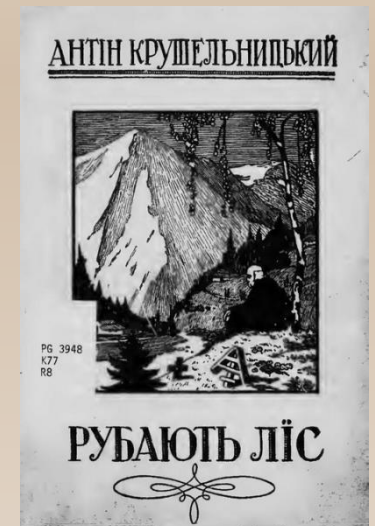

Як промовить земля ... : (розділ з повісти наших днів) / Антін Крушельницький. – Київ ; Відень ; Львів : Наклад Літ. ін-та, 1920. – 149 с.

Гомін Галицької землі (1918–1919) : роман / Антін Крушельницький ; за заг. ред.: О. Мізерницького та О. Сашка ; передм. А. Березинського. – Харків : Держ. вид-во України, 1930. – 520 с.

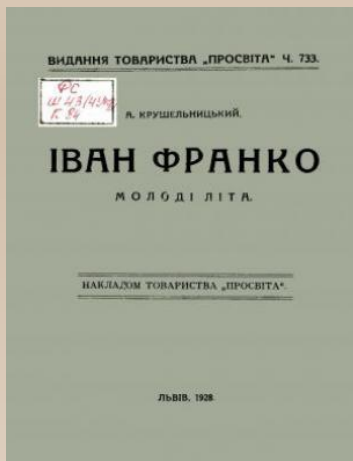
Рубають ліс : повість / А. Крушельницький. – Київ ; Ляйпціг : Укр. накладня, 1914. – 380 с.

Просвітній реферат : (із ювіл. обходу філ. "Просвіти" в Коломиї 21.XII. 1908 р.) / Антін Крушельницький. – Коломия : Прапор : З друк. В. Бравнера, 1909. – 60 с.

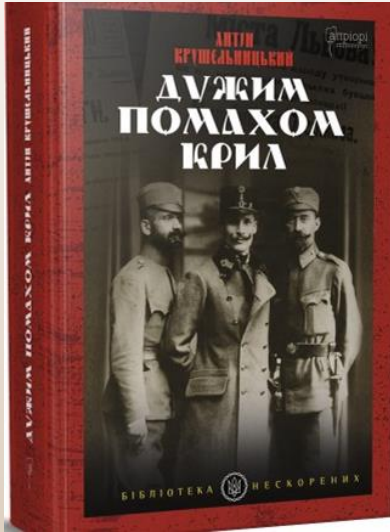

Дана публікація поділена на дві частини. Перша розповідає про необхідність просвіти в Україні, пояснює низький рівень освіченості українців історичними подіями тощо. Друга частина розповідає про стан філії "Просвіти" в Коломиї. Містяться схеми, в яких наочно показано, яка кількість людей зацікавлена в діяльності товариства, наскільки затребувана робота читалень тощо.

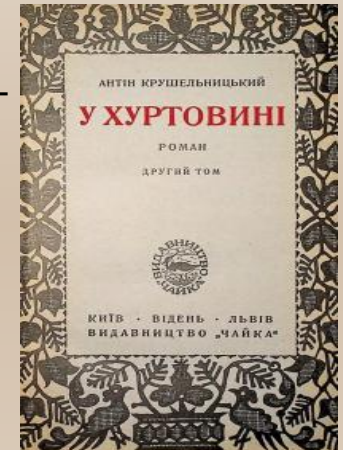
Іван Франко ; Молоді літа / написав Антін Крушельницький. – Львів : Просвіта, 1928. – 47 с.

**Дужим помахом крил / А. Крушельницький. – Київ :
Апріорі, 2023. – 528 с. – («Бібліотека Нескорених»)**

Роман «Дужим помахом крил» присвячений Листопадовому чину, героїчній боротьбі українців за свободу. Антін Крушельницький будучи очевидцем цих подій, описує складну ситуацію в Галичині у час протиборства, яке гриміло на її теренах, неготовність переважної частини чиновництва та інтелігенції відійти від традицій Австро-Угорської імперії та прийняття можливості створення української держави. Автор з колосальним ефектом відчуття присутності передає ентузіазм та відвагу молоді й військових, які прагнули до встановлення української державності в своєму краї та весь трагізм відступу перед набагато могутнішими ворожими силами.

**У хуртовині : роман. Т. 2. / А. Крушельницький. –
Київ ; Відень ; Львів : Чайка, [б. р.]. – 319 с.**

**Той третій : Вибране / Антін Крушельницький ;
упорядкув. і передм. Ю. Коваліна. – Київ : Академія,
2016. – 320 с.**

ГраMATKA (буквар) і Перша читанка : для першого року науки / Антін Крушельницький. – Київ ; Відень ; Львів : Земля, [б. р.]. – 136 с. : іл.

Процес навчання грамоти в "Першій читанці" проходить в два періоди: букварний і післябукварний. У першій частині книги, букварній, автор пропонує вивчати літери. До кожної букварної теми автор подає невелику кількість матеріалу для читання й закріплення вивченої літери. Підручник містить український алфавіт, прописи зі зразками написання літер, невеликі оповідання та вірші. Основним завданням цієї частини стала систематизація знань, умінь та навичок з читання.

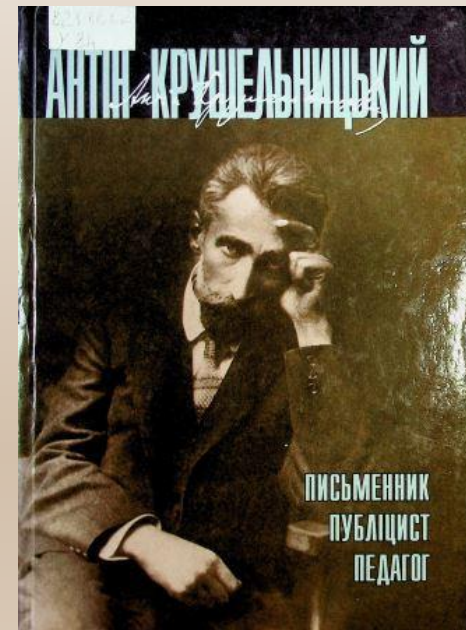
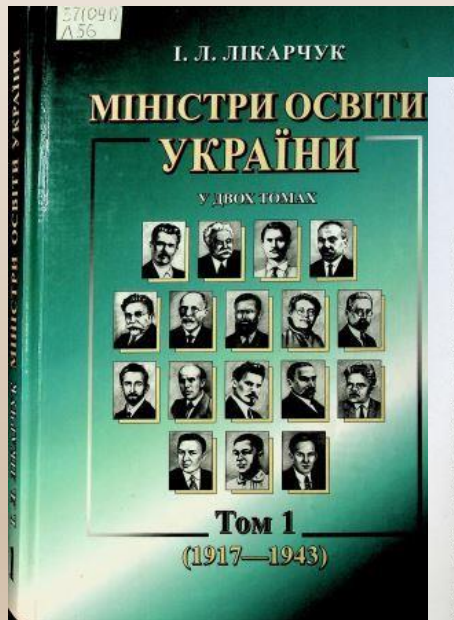

Проект зміни способу навчання української мови й літератури в школі : (реферат виголошений на краєвому з'їзді українців у Львові 01 липня 1928 р.) / А. Крушельницький // Українська школа : науково-педагогічний журнал. – Львів : Вид. Товариства «Учительська Громада». – 1928 р. – Ч. 2/3 (квітень-вересень). – С. 37-50.

Продовжуючи справу І. Франка, розвиваючи його педагогічні ідеї, Антін Крушельницький правдиво змалював надзвичайно незадовільний стан школи та освіти на західноукраїнських землях в кінці XIX-на поч. XX ст. Шкільна реформа 60-70 рр., за якою освітні справи в Галичині повністю переходили в компетенцію польської шляхти, сприяла політиці соціально-економічного поневолення, культурного пригноблення нашого народу. В «Просвітньому рефераті», подаючи статистичні дані кількості неписьменних в Коломийському, Городенківському, Богородчанському, Печеніжинському, Косівському та Надвірнянському повітах, Антін Крушельницький прийшов до висновку, що на кожних сто людей населення приходиться буквально декілька грамотних.

Діяльність А. Крушельницького в працях українських науковців

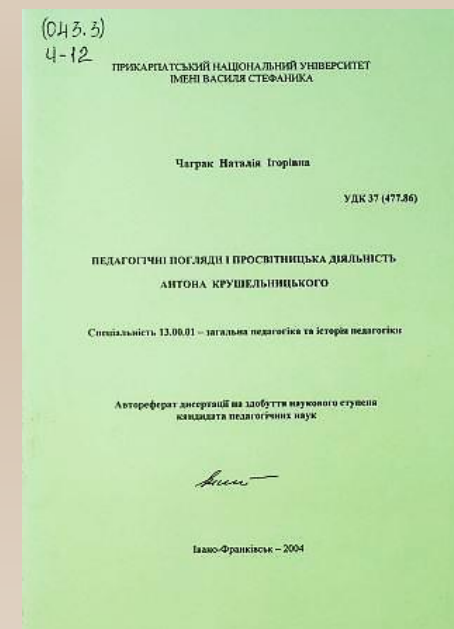
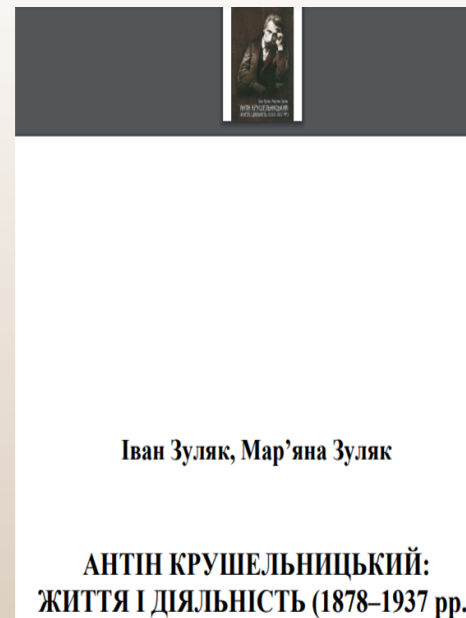
Крушельницький Антін Владиславович (очолював Міністерство народної освіти із 27 квітня до 25 липня 1919 р.) // *Міністри освіти України : у 2 т. / І. Л. Лікарчук. – Київ : Видавець Ешке О. М., 2002. – Т. 1. (1917–1943 рр.). – С. 123–124.*

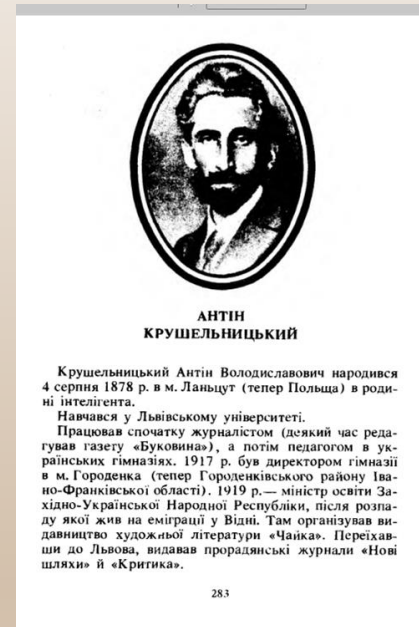
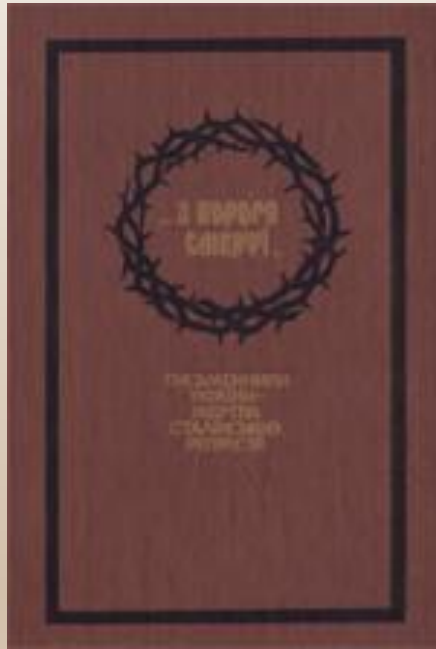
Антін Крушельницький – письменник, публіцист, педагог : матеріали до бібліографії та епістолярної спадщини / уклад. О. В. Канчалаба ; автор передм. канд. філол. наук М. І. Гнатюк. – Львів, 2002. – 296 с.

Антін Крушельницький: життя і діяльність (1878–1937 рр.) : [монографія] / І. Зуляк, М. Зуляк. – Тернопіль : Осадча Ю. В., 2019. – 302 с. – Режим доступу : http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/27093/1/Antin_K_rushelnuzckuj_monogr.pdf

Педагогічні погляди і просвітницька діяльність Антіна Крушельницького : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Н. І. Чаграк. – Івано-Франківськ, 2004. – 20 с.

Антін Крушельницький // ...З порога смерті... : письменники України – жертви сталінських репресій / [Л. С. Бойко, В. С. Брюховецький, І. В. Зуб та ін. ; упоряд., передм. О. Г. Мусієнко]. – Київ : Рад. письменник, 1991. – Вип. 1. – С. 283–285. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002865>

У книзі вперше названо **поіменно письменників України**, які стали жертвами сталінського терору. Вивчення архівів КДБ дозволило документально точно розкрити методикау й механіку політичних процесів над творчою інтелігенцією на Україні у довоєнний і повоєнний періоди. Книга ілюстрована документами із судово-політичних справ, що збереглися в архівах.

Письменник, публіцист, педагог / Р. Черемшинська
 // Слово просвіти. – 2018. – ч. 32 (9–15). – С. 7. – Режим доступу:
<http://slovoprosvity.org/wp-content/uploads/2019/01/32-980-9—15-серпня-2018.pdf>

Міністри народної освіти в урядах Української Народної Республіки часів Директорії / І. Фурсенко
 // Наша школа : наук.-метод. журнал. – 2012. – № 1. – С. 2–9.
[Постаті, події] / рубрику веде О. Міхном // Рідна школа : щоміс. наук.-пед. журн. – 2018. – № 5/8. – С. 78–80.

Визначні особи в історії української освіти

І. І. ФУРСЕНКО,
 старий викладач української мови та літератури і мовної освіти
 Одеського національного інституту української мови

**МІНІСТРИ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В УРЯДАХ
 УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ЧАСІВ ДИРЕКТОРІЇ**

14 грудня 1918 року виходить Директорія постанов до Коляс Павло Сидоровича призначити на посаду міністра народної освіти. Під урядом 1918 року найбільш прославлені на сьогодні утворення української національно-державної освіти на території України — Український національний союз, який 13 листопада 1918 року утворив тимчасовий виконавчий орган Української Народної Республіки — Директорія — у складі: В. Винниченко (голова), С. Петлюка, Ф. Шенгел, О. Авер'якович, А. Макаренка.

Директорія призначила Урядом Української Народної Республіки Павло Сидоровича Колясу (у 14 грудня 1918 року), Сергія Сидоровича (у 14 грудня 1919 року), Бориса Маринюка (у 9 лютого 1919 року), Івана Максимовича (у 27 серпня 1919 року) та 28 травня 1920 року.

У цей час Урядом Міністерства народної освіти очолювали:

- у 5 лютого 1918 року — Іван Олександрович;
- з 5 лютого 1918 року — Іван Олександрович;
- у 14 грудня 1918 р. — Іван Олександрович;
- з 26 грудня 1918 року по 6 лютого 1919 року — Іван Олександрович;
- з 6 лютого 1919 року по 1 лютого 1920 року — Іван Олександрович;
- з 1 лютого 1920 року по 27 лютого 1920 року — Іван Олександрович;
- з 27 лютого по 20 лютого 1919 року — Іван Олександрович;
- з 20 лютого по 27 лютого 1919 року — Іван Олександрович.

Протягом історії у розвиток системи освіти на території України.

ШВИРИЯ
Юхим Олександрович

Юхим Олександрович народився 1880 року в с. Швириятині, тепер це село в Україні. Закінчив Київський університет і працював викладачем української мови та літератури в Одесі. Був одним з організаторів української школи в Одесі. Працював викладачем української мови та літератури в Одесі. Був одним з організаторів української школи в Одесі.

«Наша школа», № 1

70 років від заснування Суворовського державного університету (1948)

Суворовський державний університет (СДУ) — це Суворовський державний університет імені М. Суворова. Він був заснований 1948 року. Це один з найстаріших університетів України. Він має багату історію та традиції. Він є одним з найкращих університетів України. Він має багату історію та традиції. Він є одним з найкращих університетів України.

« Постаті »

Суворовський державний університет імені М. Суворова. Він був заснований 1948 року. Це один з найстаріших університетів України. Він має багату історію та традиції. Він є одним з найкращих університетів України.

Інтернет-ресурси

Родина Крушельницьких стала символом Розстріляного Відродження

04 серпня 2021 о 13:55

4 серпня 1878 року народився Антін Крушельницький (на фото) — письменник, критик, журналіст, перекладач, педагог, громадсько-культурний діяч. У 1919 році був міністром освіти УНР. Один із понад сотні українських інтелектуалів, розстріляних у 37-ому. Родина Крушельницьких, знищена радянським режимом, стала символом Розстріляного Відродження.

Літературну діяльність розпочав ще наприкінці XIX ст.: писав п'єси, новели, оповідання, повісті. За прорадянську діяльність польсько-шляхетським урядом у 1932 році Крушельницький був висланий зі Львова. А вже через два роки був заарештований органами НКВС УРСР у Харкові як «один із керівників створеного на Україні центру ОУН, який ставить своєю метою повалення Радянської влади в СРСР і підготовку терористичних актів проти представників партії і уряду».

Як і більшість представників інтелігенції західноукраїнських земель, ніхто з Крушельницьких не підозрював, що совєти фактично заманювали до себе цвіт української нації, щоб знищити. Така доля спіткала і цю родину.

Родина Крушельницьких стала символом Розстріляного Відродження

// Рідна країна : світоглядний портал

<https://ridna.ua/2021/08/rodyna-krushelnitskykh-stala-symvolom-rozstrilianoho-vidrodzhennia/>

Антін Крушельницький про Винниківську залізницю 1928 р.

28. 05. 2020

779

ВИННИКІВСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ, поч. XX ст.

Антін Крушельницький про Винниківську залізницю 1928 року

// Фотографії Старого Львова. – Режим

доступу: <https://photo-lviv.in.ua/antin-krushelnits-kyy-pro-vynnykivs-ku-zaliznytsiu-1928-r/>

Крушельницький Антін // Культура України : електронна бібліотека / Національна бібліотека України ім. Я. Мудрого. – Режим доступу: <https://elib.nlu.org.ua/collection.html?id=306>

Національна бібліотека України
ім. Я. Мудрого

Культура України
електронна бібліотека

Головна | Нова надходження | Каталог | Про проект | Прасники Проекту | Контакти

Головна → Культура України → Українська революція (1917-1921) → Персоналії
Головна → Мистецтво → Література → Розшукані видоочленення
Головна → Мистецтво → Література

Крушельницький Антін
Крушельницький Антін Владиславович (1878-1937) — український письменник, літературний критик, літературознавець, педагог. Приймав активну участь у політичному житті за національно-культурному відродженні України в 1917-1921 роках. Міністр освіти Української Народної Республіки (1919), видавець-редактор журналу «Нові шляхи» (1920-1932, Львів) і «Критика» (1933, Львів). Жертва сталінського терору.

Всього: 12 об'єктів

Крушельницький Антін Владиславович : біографія // Укрліб (Бібліотека української літератури). – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=13327>

Крушельницький Антін Владиславович
Біографія

Надіслати | Розповісти | Цвірюнати

4 серпня 1878 народився український письменник, видавець, літературний критик і літературознавець Антін Владиславович Крушельницький (1878-1937), педагог, міністр освіти УНР (1919), редактор шкільних хрестоматій з української літератури (Відень, 1919-1922). Жертва сталінського терору.

Народився в містечку Ланьцут (нині в Польщі) в сім'ї юриста, судового урядовця, нащадка шляхетського роду. Закінчив Перемишльську гімназію (тепер м. Пшемисль, Республіка Польща). Закінчив філософський факультет Львівського університету. Викладав у гімназіях Львова, Відня, Коломиї, Рогатина, Бережан, Городенки (протягом 8 років був директором української приватної гімназії "Рідна школа" в місті Городенка). У 1891 році одружився на актрисі Українського театру "Руська бесіда" у Львові Марії Слободі (Слобода-Крушельницька).

УКРАЇНСЬКИЙ ІНТЕРЕС

БЛОГИ ВІДЕО ГАЗЕТА ІНТЕРВ'Ю НОВИНИ СТАТТІ ФОТО

Крушельницькі. Трагедія української інтелігенції // Український інтерес. – Режим доступу: <https://uain.press/blogs/900562-900562>

Крушельницький Антін / Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського. – Режим доступу : <https://vspu.edu.ua/faculty/filolog/ukr/persons/kryshelnuc-kii-antin.html>

Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського
Факультет філології в журналістиці ім. М. Стелмаха

Шлях до сторони: [Каталог авторів](#) – Крушельницький Антін

Крушельницький Антін

Крушельницький Антін Владиславович

Народився 4 серпня 1878 р. у м. Ланькут (нині в Підкарпатському воєводстві, Польща).

Навчався в гімназії у Бучачі. Закінчив Перемиську гімназію та філософський факультет Львівського університету.

У 1900–1903 роках – співвідвідач журналу «Молода Україна». З 1900 р. співробітник журналу «Літературно-науковий вісник» (до 1913), з 1901-го газети «Букovina». Від 1901 року викладав у гімназії Коломиї (1902–1905, 1908, 1926).

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ АНТІН ВЛАДИСЛАВОВИЧ

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ Антін Владиславович (спсевданіи і криптоніми – Антін Володиславович, Л.Журбенко, Педагог, Меледагус, Слободяницький, А.К., С.-я. Кр. та ін. – 04.08.1878–03.11.1937) – письменник, критик, редактор, видавець, перекладач, громад. та політ. діяч. Чоловік М.С.Крушельницької. Стаття в «Слово» в с.Бориславці (Львівщина) – Б.Крушельницького. В.Крушельницького та С.Крушельницького. Діа.Д.Крушельницького і М.Т.Крушельницького. Н.в.м.Ланькут (нині місто в Польщі) в с.Бориславці, Польща) 1898 вступив на філос. ф-т Львів. ун-ту. Наступного року вчився вперше збіру оповідань. Тримався в історичній парії на чолі Товариства української молоді в Львові, став активним діячем самостійницької групи «Молода Україна» (видавав одиниці журналу 1900–03) та Української демократичної лістви. Діював у с.Підкарпатському воєводстві (1900–13) і газ. «Букovina» (1901). За політ. діяльність зазнав переслідувань властими. 1901 зазнав ув'язн. у жовт. цього ж року вступився з австрійськ. письменницею Марією Слободкою, у наступні роки мешкав у різних містах Зх. України, працював вилп. г-зі, зокрема, у Ярославі (1901), Коломиї (1902–05, 1908, 1926), Станіславі (нині м. Івано-Франківськ, 1905, 1908), Львові (1914), Ужгороді (1923). Видавав (1925–26) Дієвий час був дир. приватних г-зі укр. в м. Львові (1912–16, з перервами) та співрєд. в Коломиї (з осени 1926). Прагнув використати національно-свідому молоддь, боровся за вдосконалення шкільних програм і методів навчання, видавав підручники, редагував учительську газ. «Правдо», національн. заснування в край осередки «Прогресив» (див. Православ), філії товариств «Січ» (див. «Січ») та «Союз», т-ва «Учительська громада» (у Коломиї). 1916 був обраний бургомистром м. Городища. У роки української державності (1917–1921) став 1918 чл. Української національної ради, УСДР від квіт. 1919 очолював міськ-но освітн. Завидсард. Народної Сесії в Городищі, з 27 жовт. 1919 був головною ред. місц. УНР у Білоці, заснував там вид-во «Чаїна». Наприкінці 1928 повернувся до Львова. Польськ. власті заборонили йому займатися вид. діяльністю, і тому 16 січ. 1929 він заснував видавничу спілку «Нова школа» в одноименому журналі «Довідушад», надав йому діяльність прорад. характеру. 1932 журнал було закрите, а К. 28 верес. цього ж року урештено в торж. Біршеві. Після звільнення 1933 заснував ж. «Братина», однак і цей журнал уже після виходу 4-го номера було заборонено. На цей час К. став «свого родом» в рядк. консулстві у Львові, його творчі (романи «Бубуяча ліс», Томаш Галчаків земля, 1918–1919) було видано в УСРР в трав. 1934, незважаючи на події, що в той період відбувалися в УСРР (див. «Спілка видавців українськ. справ», 1928–1930). Сподіюючи 1932–1933, розв'яз. в УСРР, разом з родиною і майном на запрошення уряду УСРР виїхав до Харкова, де на той час уже жили його доньки і син Іван. Прочинав ряд громадсько-отримав посаду в редакції «Української радянської енциклопедії».

Недовзі, після арешту його сина Тараса і Івана наприкінці цього ж року, був заарештований разом з ін. двома синами і донькою за звинуваченням у контрреволюційно-терористичній діяльності (у груд. 1937 Івана в Тараса було засуджено до смерті і страчено). Під час допиту визнавав себе винним і дав свідчення, які від нього вимагали спідці, зокрема щодо власної керівної участі та участі ін. звинувачуваних у цій справі осіб в антирад. діяльності «центру ОУН на території УСРР». Підтвердив той факт, що його син Тарас був чл. Організації українських націоналістів. 16 груд. 1934 звинувачення в замаху до суду при НКВС УСРР з проханням дати йому змогу присутити решту свого сил «будувати соціалізм і соціалістичне громадянство». 28 берез. 1935 вбитий внаслідок вироку Вишнього суду УСРР під пошукуванням в Угорщи визнана К. винним і постановила для нього міру покарання – 10 років позбавлення волі в таборях суворого режиму з конфіскацією майна.

Покарання відбував на Соловках.

Улітку 1937 особлива трійка Управління НКВС Ленінгр. обл. РРФСР засудила його (хоча на той час він був уже психічно хворим) у члості 1926 в'язня Соловківської торжм особливості поряд особливості прохання його сина Богдана і Остапа і доньку – Володимир) до смерті. Страчений в урочищі Сандармох (поблизу м. Медвеж'єгорськ, Карелия, РФ).

Літ. свідчення К. (десяти прозових творів і збірок, н.с., перекладів, літературно-критичні та науково-пед. праці, публіцистика і рецензії) і самі він були на довгі роки вилучені з укр. літ. процесу.

Крушельницький Антін Владиславович
[Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України. – Режим доступу : <http://resource.history.org.ua//?termin=Krushelnitskii>
AV

Крушельницький Антін Володиславович

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ Антін Володиславович (псевд. і крипт.: А. К., І. Ф. [разом з І. Франком], С., С.-ий, Володиславич, Журбенко, Педагог, Не-Педагог, Спокійненський, S., S.-yj; 23. 07[04. 08]. 1878, м. Ланцут, нині Підкарп. воєводства, Польща – 03. 11. 1937, урочище Сандормох побли. м. Медвеж'єгорськ, Карелія, РФ) – письменник, перекладач, літературознавець. Чоловік Марії, батько Володимири, Івана, Богдана, Тараса, дід Лариси та Марії, прадід Тетяни Крушельницьких. Член Львів. молодіж. самостійниц. групи «Молода Україна», Укр. радикал. партії. Закін. гімназію у м. Перемишль (нині Підкарп. воєводства) та філос. факультет Львів. університету (1901), де його наставником був М. Грушевський. Співвидавець ж. «Молода Україна» (1900-03), співроб. ж. «ЛНВ» (1900-13), г. «Буковина» (Чернівці, 1901), ред. органу укр. нар. вчителства у Галичині г. «Прапор» (1907-12). Викладав у гімназіях на Станіславщині, зокрема у м. Коломия (1902-05, 1908, 1926), Станіслав (нині Івано-Франківськ, 1905, 1908), Долина (1914), був дир. приват. г.-зій: укр. – у м. Городенка (1912-18, з перервами) та Рогатин (1925-26), євр. – у Коломиї (1926). У 1915 – бургомістр Городенки; у квітні-серпні 1919 – Міністр освіти УНР в уряді Б. Мартоса, який діяв у м. Кам'янець-Подільський (нині Хмельн. обл.). У жовтні 1919 на чолі пед. місії УНР виїхав до Відня з метою видання підручників для укр. шкіл. Заснував видавн. акц. товариство «Земля», видавництва «Чайка», «Вернигора», «Дзвін», «Українська школа», «Поступ», «Час», редагував шкіл. хрестоматії з укр. літ-ри. 1923 учительовав в Ужгороді. 192 повернувся у Галичину. Уповноважений книжки літ. серії «Живі сторінки» серійні вид. «Літературні характеристики українських

Крушельницький Антін Владиславович :
[інформаційно-бібліографічний ресурс]
// Енциклопедія сучасної України. – Режим
доступу:
https://esu.com.ua/search_articles.php?id=221

	Категорія:	ПЕРСОНАЛІ
		Письменники Видавці Державні та політичні діячі
КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ АНТІН ВЛАДИСЛАВОВИЧ (1878–1937)		
Варіанти написання:	Антін Володиславич Непедагог Krushelnytskyi Antin (Англійська) Крушельницкий Антон Владиславович (Російська)	
Довідкові ресурси:	<ul style="list-style-type: none">• Вікіпедія• Енциклопедія історії України (ЕІУ)• Інтернет-Енциклопедія України (ЕІУ)• Енциклопедія сучасної України (ЕСУ)• Український Центр	
письменник, критик, редактор, видавець, перекладач, громадський та політичний діяч		
Праці Література		

Крушельницький Антін Владиславович (1878–1937) // Електронна бібліотека «Україніка» / Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/REF0006883>

INTERNET ENCYCLOPEDIA OF UKRAINE
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ В ІНТЕРНЕТІ

Krushelnytsky, Antin

Крушельницький Антін [Крушелянцшанц, Антін, Круш'єт'єц'к]. б 4 August 1878 in Lencut, Poland, d October or November 1937 on the Solovets Islands. (Photo: Antin Krushelnytsky.) Writer, educator, journalist, political and civic figure. As a student he was associated closely with the monthly *Meloda Ukraina* and helped Ivan Franko in editing *Literaturno-naukovyi vistnyk*. Later, he worked as a secondary-school teacher and principal, and played a prominent role in the Ukrainian Radical party. In 1919 he served as minister of education in Borys Martos's cabinet under the Directory of the Ukrainian National Republic. After the First World War he worked as an editor at the Chaika publishing house in Vienna, which specialized in Ukrainian textbooks and translations of world classics. Returning to Galicia in 1925, he could not obtain a teaching position. From 1929 to 1933 he edited the pro-Soviet journals *Novi shkilnyky* and *Uroky*. Persecuted and repeatedly arrested by Polish authorities, he immigrated with his family to the Ukrainian Soviet Socialist Republic in 1934. Soon, all of them were arrested: Antin and his wife, Maria, were sent to concentration camps, while their sons Ivan Krushelnytsky and Taras Krushelnytsky were executed. Antin Krushelnytsky died in prison and was posthumously "rehabilitated" after Joseph Stalin's death.

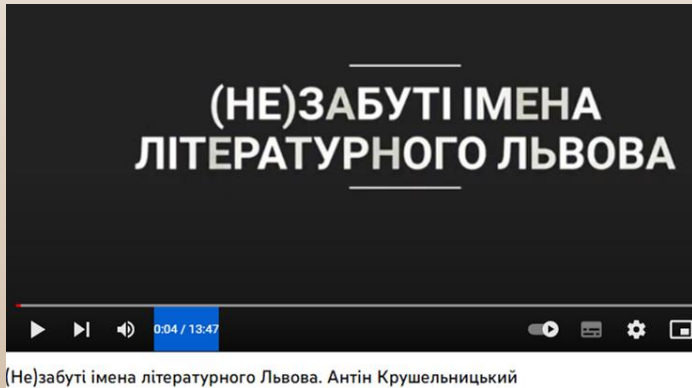
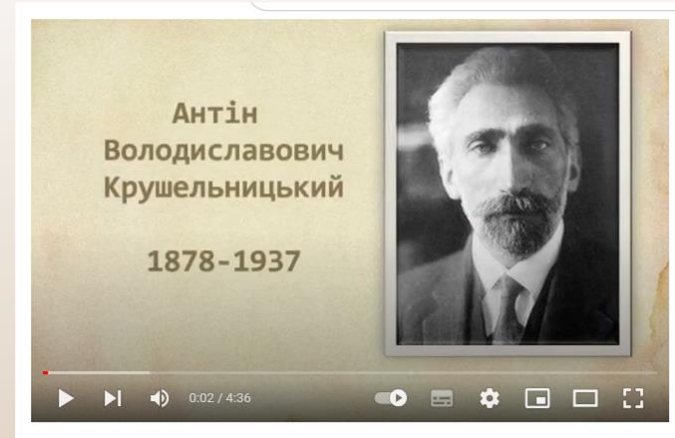
As a prose writer Krushelnytsky was influenced by Western European modernism. His rich literary legacy includes collections of short stories such as *Proletari!* (Proletarians, 1899) and *Sotia i tet* (Light and Shadow, 1900); dramas such as *Semlyshchyna* (The Semlyshchyna, 1900), *Chakov chov* (Man of Honor, 1904), *Artyshka* (Actress, 1901); the comedy *Orly* (Eagles, 1906); novels such as *Rabaty!* (Is (They Are Cutting the Forest, 1914), *Homni Halys'kol zeml* (Echo of the Galician Land, 1918–19), *Jak promoyti zemlu* (When the Land Will Speak, 1920), *Jak pryhoriti zemlu* (When the Land Will Embrace, 1920), and *Dziennyi khlib* (Daily Bread, 1920); literary surveys and criticism; school readers such as *Vyliz z ukrains'koho narodnogo pya menstva* (Selections from Ukrainian Folk Literature, 2 vols, 1918, 1922); and translations.

Arkadii Zhukovskiy
[This article originally appeared in the *Encyclopedia of Ukraine*, vol. 2 (1988).]

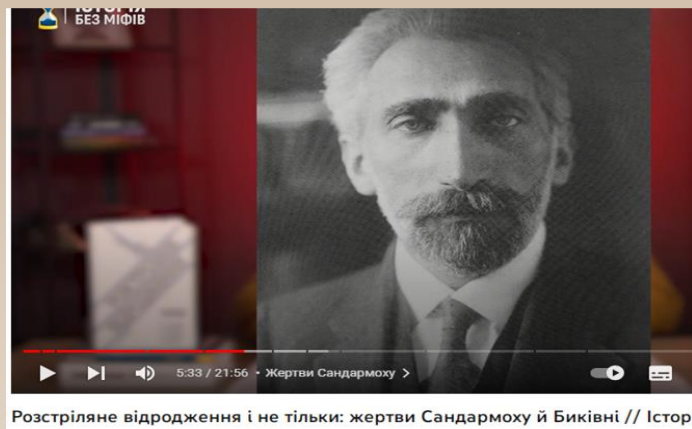
Крушельницький Антін // Енциклопедія України в інтернеті. – Режим доступу: <https://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages\K\R\KrushelnytskyAntin.htm>

Документальні фільми

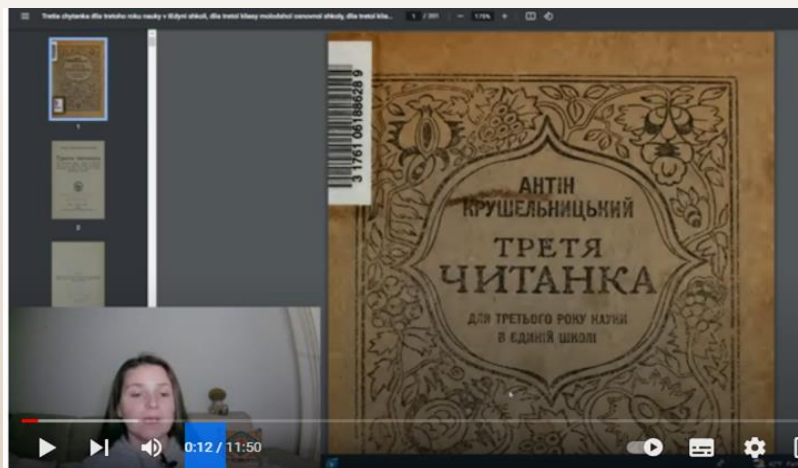
Антін Володиславович Крушельницький (1878–1937) : [документальний фільм] / Е. Крохмаль. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=fEdY6XороеA&t=193s>

(Не)забуті імена літературного Львова. Антін Крушельницький : [документальний фільм] / А. Павлишин. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=FVyFQdpyuEY>

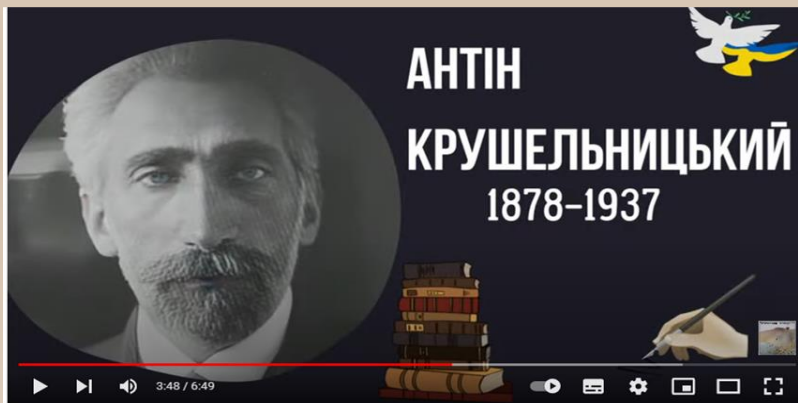

Розстріляне відродження і не тільки: жертви Сандармоху й Биківні / В. Мараєв // Історія без міфів. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=GEMRGPVyRiw>

Крушельницький А. Третя читанка для третього року науки в Єдиній школі

Крушельницький А. Третя читанка для третього року науки в Єдиній школі // Читанки від Тетянки. – Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=3XRdj_0yuJg&t=11s

Розстріли в урочищі Сандармох: як у 1937 році вбивали цвіт української нації. Sandarmoh ...

Igor. Стежками історії. по Крушельницький Антін.pptx - Microsoft PowerPoint 65 Поділитися

Розстріли в урочищі Сандармох: як у 1937 році вбивали цвіт української нації : [документальний фільм] // Ігор. Стежками історії. Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=X6bF7gCe8f8>

У своїх спогадах археолог за професією Лариса Крушельницька, дочка Івана, описала трагічну долю родини Крушельницьких-Левицьких. Її книжка «Рубали ліс» уже перевидана втретє.

У книзі-спогадів «Рубали ліс» Лариса Крушельницька аналізує причини, чому її дідусь вирішив виїхати з Польщі в Радянську Україну. Галицька інтелігенція хотіла щось зробити для українського народу і покладала великі надії на Велику Україну. Антін Крушельницький листувався з українськими діячами культури, письменниками, науковцями.

*Книжка Лариси Крушельницької
«Рубали ліс»*

Мій дід був одержимий роботою для України
/ Г. Терещук // Радіо свобода. – Режим доступу:
<https://www.radiosvoboda.org/a/24505399.html>

«Історія родини Крушельницьких – найяскравіший доказ того, що не треба вірити Росії. У Галичині в повоєнні роки було знищено не лише окремих людей та їхні сім'ї, а й цілі роди, династії, що призвело до втрат життєвої рівноваги, порядку й почуття обов'язку, родинної солідарності, традицій. Фактично величезна родина Крушельницьких перестала існувати. «Зрубали ліс, і передусім – найвищі дерева», – каже 87-річна доктор історичних наук, археолог, письменниця Лариса Іванівна Крушельницька, авторка книжки «Рубали ліс... (Спогади галичанки)».

Віче — Журнал — ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

№21, листопад 2015

Духовний подвиг родини Крушельницьких

Пам'ять має жити, щоб животорити. Важливо, що в цю пам'ять кожній закладає образ, бо його зрадили, гнів, бо його принизили, бажання помсти, бо його знищили... Пам'ять про жертви голодомору, сталінських репресій, які Україна на державному рівні почала вшановувати, є промовистим нагадуванням, що наголовішіями цінностями є людина та її життя.

Історія родини Крушельницьких – найяскравіший доказ того, що не треба вірити Росії. У Галичині в повоєнні роки було знищено не лише окремих людей та їхні сім'ї, а й цілі роди, династії, що призвело до втрат життєвої рівноваги, порядку й почуття обов'язку, родинної солідарності, традицій. Фактично величезна родина Крушельницьких перестала існувати. «Зрубали ліс, і передусім – найвищі дерева», – каже 87-річна доктор історичних наук, археолог, письменниця Лариса Іванівна Крушельницька, авторка книжки «Рубали ліс... (Спогади галичанки)».

Духовний подвиг родини Крушельницьких
/ Л. Марчук // Віче. — 2015. — №21 (листопад). —
Режим доступу: <https://veche.kiev.ua/journal/4964/>

Нащадок родини Лариса Крушельницька у своїх спогадах зазначає: *«Графічне зображення генеалогічного дерева якогось роду має, звичайно, форму трикутника. Нагорі поставлена одна пара прародичів, від якої, розширюючись, відходять гілки родин їх нащадків... Генеалогічний рисунок родини Крушельницьких має вигляд оберненого трикутника. Від величезної родини зверху її скорочено до якихось кількох осіб знизу. Та хіба тільки Крушельницькі?». «Обернений трикутник» – це геометричне зображення більшості елітарних родин усієї України початку ХХ ст.».*

Вшанування пам'яті Антіна Володиславовича Крушельницького

*Ліцей ім. Антіна Крушельницького,
м. Городенка, Коломийський р-н,
Івано-Франківська обл.*

*Вулиця Антіна Крушельницького.
Святошинський р-н, м. Київ*

**Хрест всім українцям, розстріляним у
Сандармосі**

Адреса:

вул. Берлінського М., 9

Київ, 04060

Україна

<https://dnpb.gov.ua/ua/>

E-mail:

dnpb@i.ua (для офіційних звернень)

dovidka_dnpb@i.ua (для довідок)

fond.dnpb@ukr.net (послуги для віддалених користувачів)

metodist08@i.ua (методичний супровід)

**Виставку підготували: Авер'янова А. Й. – головний бібліотекар відділу зберігання фонду та обслуговування користувачів;
відповідальна – завідувач відділу Бондарчук О. Б.**

Використано матеріали з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та інтернет-ресурси